

Beste mensen,

hierbij mijn reactie op de concept-tekst van de nieuwe Wet natuur. Om overbodige teksten te vermijden heb ik mijn reactie hieronder puntsgewijs opgeschreven, met verwijzingen naar de concept-tekst van de nieuwe Wet natuur. Mijn reactie volgt telkens na '**MSG:**'

Veel succes met de uiteindelijke afronding en implementatie en bovenal veel wijsheid gewenst met het doorvoeren van diverse (veelal noodzakelijke) wijzigingen op deze concept-tekst.

Vriendelijke groeten,

Marcel Schrijvers-Gonlag
Grintweg 368a
6704 AS Wageningen

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

§1.2. Natuurbeleid en monitoring

Artikel 1.5

2. De natuurvisie bevat de hoofdlijnen van het te voeren rijksbeleid met het oog op het behoud en duurzaam beheer van de biologische diversiteit, in samenhang met het economisch beleid van het Rijk.

MSG: Het is erg goed dat het Rijk een natuurvisie vaststelt. Over delen van de inhoud hiervan kom ik bij enkele onderstaande punten nog terug. Hier wil ik opmerken dat een natuurvisie bedoeld moet zijn om een visie op natuur te presenteren en om hierbij aan te geven hoe de meest kwetsbare natuur moet worden beschermd tegen desastreuze invloed van buitenaf. Natuur is een economisch zwakke schakel. Juist de zwakkere elementen in onze samenleving dienen door het Rijk te worden ondersteund waar zinvol en beschermd waar noodzakelijk. Dit is bij uitstek een taak voor de Rijksoverheid en niet voor een lagere overheid, om diverse redenen (hier kom ik nog op terug). Het verbinden van een economisch zwakke schakel als natuur met een enorme tegenpool van een geheel andere orde: de economie zelf, en hier consequenties aan verbinden, is absoluut ongepast en leidt tot devaluering van intrinsieke natuurwaarden die per definitie tot de economisch zwakkere schakels behoren in onze kapitalistische maatschappij. Het opstellen van een natuurvisie waarbij het behoud en beheer van de biologische diversiteit, op zich een bijzonder lovenswaardig streven en eigenlijk niet meer dan een kwestie van goed fatsoen voor een democratische samenleving als de Nederlandse, wordt gezien in samenhang met het economische beleid van het Rijk, leidt ontegenzeggelijk tot een enorme onbalans tussen het gewicht dat beide sectoren in de schaal leggen. Natuur levert in economische zin - zeker direct - erg weinig op, kost zelfs vaak een hoop geld. De indirecte economische waarde van natuur wordt in het huidige politieke klimaat, waarin in het algemeen oneliners en snelle winsten op korte termijn de boventoon voeren, volledig ondergesneeuwd. Zeker ten opzichte van grote economische dragers en bedrijvigheid die vaak niets met natuur te maken hebben, integendeel: vaak werkt natuur belemmerend voor de ontwikkeling van deze sector. Om het behoud en beheer van de biologische diversiteit hieraan te koppelen en een correlatie aan te gaan, geeft een afhankelijkheid waarbij natuur op veel fronten wel het onderspit moeterven. Dit is zeer spijtig, niet alleen omdat hiermee internationale afspraken worden geschonden (zeker in de toekomst) maar ook omdat in de nabije toekomst hoogstwaarschijnlijk zal blijken dat de verloren natuurwaarden wel degelijk een economische waarde vertegenwoordigden die op dat moment als verloren moet worden beschouwd. Bovendien wordt op deze wijze op geen enkele wijze recht gedaan aan de intrinsieke waarde van natuur, waaronder ik naast flora en fauna ook landschapswaarden en geo(morfo)-

logische waarden bedoel. Mijn advies is om de koppeling natuur-economie los te laten. Dit is naar mijn volle overtuiging uiteindelijk het beste voor volk en vaderland.

Aangezien bovenstaand punt voor mij erg zwaarwegend is heb ik hierbij wat uitgebreider stilgestaan. Hieronder, beknopt, mijn overige opmerkingen op de concept-tekst.

Artikel 1.5

3. b. de borging van een evenwichtige economische ontwikkeling in samenhang met dat beleid;

MSG: Na mijn vorige reactie op lid 2. zal duidelijk zijn dat dit m.i. niet in een natuurvisie thuishoort.

Artikel 1.5

3. f. het rijksbeleid gericht op een goed functioneren van de ecosystemen in de onderscheiden natuurgebieden in onderlinge samenhang;

g. de samenhang tussen het rijksbeleid met het oog op het behoud en duurzaam beheer van de biologische diversiteit en het beleid en de verantwoordelijkheden van andere overheden op dat terrein.

MSG: Bij deze punten valt meteen op dat de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), een enorm succesverhaal dat als concept ruim 20 jaar geleden is gelanceerd door het Rijk en waar al bijzonder veel geld en mensjaren in zijn gestoken (met in het algemeen hartstikke positief resultaat), niet wordt genoemd in de concept-tekst. Dit is erg jammer maar ook vreemd: juist om ecosystemen op landschapschaal (en daar gaat het bij veel systemen om) goed te kunnen laten functioneren zijn verbindende schakels op strategische plekken van uitermate groot belang. De EHS is hier een geweldig instrument voor. Bovendien is een dergelijk concept echt noodzakelijk om - zeker op de langere termijn - aan de instandhoudingsdoelstellingen van veel Natura 2000-gebieden te kunnen voldoen. Met andere woorden, de verplichtingen die Nederland is aangegaan met betrekking tot met name de Habitatrictlijn kunnen niet worden nagekomen als ook niet wordt geïnvesteerd in een samenhangend netwerk van goed ontwikkelde natuurgebieden van voldoende omvang en kwaliteit. Bovendien kan dit concept ook enorm veel bijdragen aan het behoud en duurzaam beheer van de biologische diversiteit, zoals in lid 2 opgenomen. Het Rijk kan zichzelf een flinke hoop ellende in de toekomst besparen door de EHS op te nemen in de nieuwe Wet natuur en in te zetten op een spoedige voltooiing hiervan.

Artikel 1.5

5. De ruimtelijke aspecten van de natuurvisie kunnen in plaats van in de natuurvisie worden opgenomen in een andere rijksvisie.

MSG: Deze ruimtelijke aspecten zijn juist van groot belang voor samenhang van de diverse natuurgebieden en noodzakelijk bij systeemherstel van natuurgebieden en ecosystemen (landschapsbenadering). Dit hoort welzeker thuis in de natuurvisie van het Rijk en niet in een andere rijksvisie, omdat dit verwarring en problemen kan geven. Het natuurbelang is immers veel te groot om hier onzorgvuldig mee om te gaan.

Artikel 1.6

6. Provinciale Staten dragen zorg voor de vaststelling en uitvoering van een samenhangend beleid gericht op het behoud en duurzaam beheer van de biologische diversiteit in hun provincie.

MSG: Hier zou moeten worden toegevoegd de cursieve tekst:

Provinciale Staten dragen zorg voor de vaststelling en uitvoering van een samenhangend beleid *passend binnen de natuurvisie van het Rijk* gericht op het behoud en duurzaam beheer van de biologische diversiteit in hun provincie.

§1.3. Beschermingsmaatregelen algemeen

Artikel 1.8

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en planten en voor Natura-2000-gebieden.

MSG: Zeer spijtig dat de bescherming van de leefomgeving (ook: landschappen), zoals in de vigerende Flora- en faunawetgeving opgenomen, is komen te vervallen. Dit is een kwestie van fatsoen: zorg dragen voor de leefomgeving (inclusief landschapswaarden) hoort in deze Wet natuur thuis en dit artikel en lid is de aangewezen plaats hiervoor. Een gemiste kans.

Artikel 1.10

Bij het treffen van maatregelen op grond van deze wet wordt rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.

MSG: Hierbij dient aangevuld te worden de volgende cursief gedrukte tekst:

De zorg, bedoeld in Artikel 1.8, eerste lid, is hierbij onverkort van toepassing.

Omdat er met deze zorg in het bedoelde artikel wordt gesproken over 'voldoende zorg' kan er nog steeds veel gebeuren waar artikel 1.10 zich sterk voor maakt. Van belang is echter dat de genoemde zorg, die de 'zorgplicht' in de vigerende Flora- en faunawetgeving vervangt, ook bij dit lid onverkort van toepassing is om excessen, algemeen beoordeeld als uitermate naar, te voorkomen, welke door een zeer beperkt deel van onze samenleving als minder excessief worden beschouwd.

HOOFDSTUK 2 GEBIEDEN

§2.2. Instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen

Artikel 2.2

1. Gedeputeerde staten dragen ervoor zorg dat in hun provincie instandhoudingsmaatregelen als bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de Habitatrichtlijn en de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onderdelen b, c en d, en 4, eerste lid, eerste volzin, en tweede lid, van de Vogelrichtlijn worden getroffen die nodig zijn voor Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen.
2. Gedeputeerde staten dragen ervoor zorg dat in hun provincie passende maatregelen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn worden getroffen die nodig zijn voor Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen.

MSG: De beoogde instandhoudingsdoelen zijn veelal provincie-overstijgend; dit geldt zeker voor landschappelijke waarden. Ook bij systeemherstel zijn zeer frequent provincie-overstijgende maatregelen noodzakelijk. Het is om deze reden veel beter om het Rijk verantwoordelijk te laten blijven voor dit artikel. Uiteraard kan het Rijk haar taken delegeren aan betreffende Provincies: dit geeft vaak een betere verankering in de samenleving, meer betrokkenheid, vaak is de provinciale kennis en energie op deze manier veel beter te benutten etc). De regierol en eindverantwoordelijkheid behoort echter bij het Rijk te liggen.

Artikel 2.3

3. De daartoe bevoegde bestuursorganen dragen zorg voor een tijdige uitvoering van de door hen te treffen, in het beheerplan opgenomen maatregelen, voor zover zij met het opnemen van die maatregelen hebben ingestemd.

MSG: Indien deze instemming ontbreekt, moet het Rijk verantwoordelijk blijven voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (zie mijn vorige opmerking).

§2.3. Passende beoordeling van plannen en projecten

Artikel 2.7

1. Een bestuursorgaan stelt een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, uitsluitend vast indien is voldaan aan artikel 2.8.
2. Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

MSG: In lid 1. en lid 2. wordt gesproken over 'significante gevolgen'. Hier zou ik in beide gevallen een woord tussenvoegen: 'significante *negatieve* gevolgen'. Dit voorkomt dat eventuele significante *positieve* gevolgen een enorme bestuurslast en last voor de burger/ het bedrijfsleven met zich mee brengen. Hetzelfde geldt voor Artikel 2.8 lid 2. en lid 5.; Artikel 2.9 lid 3. en 4.

Artikel 2.8

3. Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.
4. c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

MSG: Hier mist een toevoeging (in *cursief*), welke vanuit de Habitatrictlijn vereist is:

3. Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten *en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied niet negatief beïnvloedt.*
4. c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft *en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op nationaal niveau niet in gevaar komt.*

Artikel 2.9

3. Onder 'significante gevolgen' als bedoeld in artikel 2.7, eerste en tweede lid, worden niet begrepen bij ministeriële regeling aangewezen categorieën van gevolgen van een plan of een project, indien is voldaan aan bij die regeling gestelde regels.

MSG: Dit geeft enorm veel onduidelijkheid en draagt absoluut niet bij aan het streven de wetgeving éénduidiger en eenvoudiger te maken. Mijn advies is om dit lid te schrappen. Mocht deze tekst toch opgenomen blijven, dan kan deze beter worden verplaatst naar Artikel 2.7 tussen lid 2. en lid 3.; daar past het veel beter.

HOOFDSTUK 3. SOORTEN

§3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

4. Het is verboden vogels opzettelijk te storen.

MSG: Waarom 'storen' en niet 'verstoren'? In Artikel 3.5 lid 2 wordt wel over 'verstoren' gesproken (analoog aan de vigerende Flora- en faunawet).

Artikel 3.1

5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

MSG: Hier zou ik dus ook zeggen 'verstoring'. Bovendien behoort hier te worden toegevoegd (om aan de eisen van de Vogelrichtlijn te voldoen) de navolgende cursieve tekst:

5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de *verstoring* niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort *en de verstoring de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied niet negatief beïnvloedt.*

Artikel 3.7

2. b. een verbod om in een bepaalde periode of in een bepaald gebied dieren te onttrekken aan de natuur, of deze te exploiteren;

MSG: Hier behoren planten te worden toegevoegd:

2. b. een verbod om in een bepaalde periode of in een bepaald gebied dieren *of planten* te onttrekken aan de natuur, of deze te exploiteren;

§3.3. Beschermingsregime andere soorten

MSG: Erg spijtig dat de beschermde status van de soorten zoals staan vermeld in de Habitatrictlijn, Annex II en V, hier niet worden genoemd. Dit is mogelijk in strijd met de vereisten vanuit deze internationale wetgeving, maar bovenal is het enorm jammer omdat deze soorten niet voor niets op deze internationale lijst voorkomen: er is een internationaal belang mee gemoeid waar wij in Nederland trots op mogen zijn en dit belang wordt nu uit de nationale wetgeving verwijderd. Heel jammer, voor de soorten zelf, de ecosystemen waar zij een belangrijke rol vervullen en voor toekomstige generaties omdat het voortbestaan van deze soorten in sommige gevallen wel zeker in gevaar zal kunnen komen.

Artikel 3.11

1. Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën of reptielen opzettelijk te doden.

MSG: Hier behoren vissen te worden toegevoegd; ook verwonden behoort strafbaar te worden gesteld.

Dit o.a. in verband met wetenschappelijke experimenten waarbij wilde dieren worden gebruikt die nu zonder ontheffing zouden kunnen worden uitgevoerd (en hierdoor wordt ook toezicht hierop bemoeilijkt):

Het is verboden in het wild levende zoogdieren, *vissen*, amfibieën of reptielen opzettelijk te doden *of te verwonden*.

Artikel 3.11

2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van:

- a. de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- b. verwilderde dieren;
- c. exoten;

MSG: Hoe staat dit in verhouding tot artikel 1.8 ('zorgplicht')? Uit dit artikel, waarbij zorg immers centraal staat, zou artikel 3.11 lid 1. al moeten volgen. Blijkbaar is het noodzakelijk om dit artikel 3.11 lid 1. toch in de Wet natuur op te nemen. Maar als dit zo is, dan moet in artikel 3.11 ook worden opgenomen dat de kwetsbare periode van dieren (voortplanting, overwintering etc.) moet worden betrokken bij handelingen die schade kunnen toebrengen. In feite betreft dit het overnemen van artikel 11. van de vigerende Flora- en faunawet. Dit is natuurlijk enkel een kwestie van goed fatsoen ten opzichte van dieren. Bovendien helpt dit om de eerder genoemde biodiversiteit in stand te houden.

Artikel 3.11

3. Artikel 3.8 is van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van het vijfde lid, onderdelen a en c, en met dien verstande ...

MSG: Erg jammer dat onderdeel c hier wordt uitgezonderd. Dit is onverstandig, onder andere in verband met behoud van biodiversiteit.

Verder dient bij artikel 3. te worden toegevoegd dat Gedeputeerde Staten (of Provinciale Staten in voorkomende gevallen) aanvullende voorwaarden kan voorschrijven, bijvoorbeeld in verband met voldoende zorg, het wel handhaven van het verbod op doden etc. Dit ter voorkoming van 'vrij spel'; het opheffen van overbodige last is erg goed maar de intentie van de wet, het beschermen van natuurwaarden en biodiversiteit, mag hier niet significant onder leiden. Met deze aanvulling kan GS/PS een voorbehoud maken of aanvullende eisen stellen (dus: maatwerk leveren!), ter voorkoming van al te grote vrijheid voor de ondernemer welke uiteindelijk verlies van belangrijke waarden kan opleveren.

Overigens is een dergelijke zinsnede wel toegevoegd in artikel 5.3 en artikel 7.4, lid 3.

§3.4. Schadebestrijding en faunabeheer

Artikel 3.12

3. c. dieren van soorten als bedoeld in 3.11, eerste lid, niet zijnde soorten als bedoeld onderdeel b, alle bij verordening aangewezen vormen van schade.

MSG: Hier ontbreekt het woord 'in': 'niet zijnde soorten als bedoeld *in* onderdeel b...'

4. .... die een examen heeft afgelegd als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, is deze gerechtigd, behalve de middelen, bedoeld in artikel 3.12 derde lid, tevens .....

MSG: Deze verwijzing naar artikel 3.12 klopt volgens mij niet?!?

5. Elk beding dat de grondgebruiker de uitoefening belet van de rechten die hem krachtens het tweede lid toekomen is nietig.

MSG: Dit kan leiden tot - bij ondoordachte toestemming van PS - afschot van dieren op landbouwgronden grenzend aan Natura 2000-gebieden, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen negatief kunnen worden beïnvloed. Dit kan leiden tot een conflict met Europese wetgeving. Waarom lid 5. is opgenomen, is mij onhelder: voorstel is om dit lid te schrappen.

Artikel 3.17

1. Onze Minister wijst invasieve exoten aan waarvan het, in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats, noodzakelijk is dat de stand tot nul wordt gebracht.
2. Gedeputeerde staten dragen er zorg voor dat in hun provincie de stand van de aangewezen soorten, bedoeld in het eerste lid, tot nul wordt teruggebracht.

MSG: Het terugbrengen tot 'nul' is in de praktijk vaak niet mogelijk (niet realistisch). Dit is namelijk vaak niet uitvoerbaar. Aangeraden wordt om hier 'zoveel mogelijk' toe te voegen: 'zoveel mogelijk tot nul wordt teruggebracht'. Bovendien is een absolute nul-stand vrijwel nooit noodzakelijk om het beoogde ecologische effect te bereiken.

§3.5. Jacht

Artikel 3.18

2. Bejaagbare soorten als bedoeld in het eerste lid zijn:
  - a. fazant (*Phasianus colchicus*);
  - b. wilde eend (*Anas platyrhynchos*);
  - c. houtduif (*Columba palumbus*);
  - d. grauwe gans (*Anser anser*);
  - e. smient (*Anas penelope*);
  - f. kolgans (*Anser albifrons*);
  - g. haas (*Lepus europaeus*);
  - h. konijn (*Oryctolagus cuniculus*);
  - i. wild zwijn (*Sus scrofa*);
  - j. ree (*Capreolus capreolus*);
  - k. damhert (*Dama dama*) en
  - l. edelhert (*Cervus elaphus*).

MSG: Dat dit een teruggang betekent in ons Nederlandse jachtbeleid op diverse terreinen zal ik hier niet benadrukken, of er over uitweiden, dat doen andere organisaties ongetwijfeld zeer uitgebreid. Ik beperk mij nu tot de volgende zaken:

De diersoorten e. Smient en f. Kolgans zijn in diverse Natura 2000-gebieden als soort vermeld, waarvoor een instandhoudingsdoelstelling is geformuleerd. Het plaatsen van deze dieren in de categorie 'bejaagbare soorten' zal ongetwijfeld op diverse plaatsen leiden tot conflictsituaties met de internationale verplichtingen vanuit de Habitatrictlijn (bijvoorbeeld als Kolgen rondom Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck worden afgeschoten, terwijl zij zich vanuit foerageergebieden buiten de Speciale Beschermingszone verplaatsen naar het slaapplaatsgebied binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied). Deze soorten kunnen derhalve beter niet op deze lijst worden geplaatst.

Om een andere reden is het zeer betreuringswaardig dat h. Konijn op deze lijst is geplaatst. Met name in de duingebieden van Nederland is het uiterst lastig om de successie (verstruweling met diverse struiken

waaronder Duindoorn) in voldoende mate tegen te gaan, met name onder de huidige (hoge) stikstofdepositie. In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) worden maatregelen bedacht die veel geld kosten en waarvan de effectiviteit niet altijd duidelijk is, om deze verstruweling tegen te gaan en openheid in duingebieden te behouden of te creëren. Dit ook (maar niet enkel) om het prioritaire habitatype 'Grijze duinen' te behouden of te helpen ontwikkelen. Konijnen zijn de afgelopen decennia in aantal gedecimeerd als gevolg van nare ziektes als VHS en myxomatose. Indien Konijn op de lijst van bejaagbare soorten blijft staan pleit ik ervoor om hier een ruimtelijke component aan te koppelen: dit moet niet gelden voor de duingebieden! Echter, ook in de pleistocene zandgebieden vindt versnelde successie plaats als gevolg van de hoge stikstofdepositie. Het beste is om Konijn helemaal te vrijwaren van jacht opdat deze soort zijn enorm belangrijke herbivore werk kan blijven doen om onder andere vergrassing en verstruweling tegen te gaan in de Natura 2000-gebieden en overige gebieden in Nederland. Zonder jacht heeft dit dier het in de huidige situatie al moeilijk genoeg.

Artikel 3.33

1. Gedeputeerde staten kunnen ter vermindering van...
2. Gedeputeerde staten, onderscheidenlijk provinciale staten kunnen ter vermindering van...

MSG: Het woord 'kunnen' kan een hele hoop discussie geven en dus ook bestuurlijke druk en last. Veel beter is om de beide genoemde voorwaarden (in zowel lid 1. als in lid 2.) integraal op te nemen in de wettekst. Dus niet het voorbehoud 'kunnen' erbij, maar gewoon: 'GS verbinden de voorwaarde ...'

Artikel 9.3

4. .... die in heel Nederland geldt en voor de periode waarvoor die gedragscodes is goedgekeurd.

MSG: Tekstueel: de meervouds-s bij 'gedragscodes' dient te worden verwijderd

TOT SLOT:

In deze concept-tekst is helaas niets opgenomen over Beschermden Natuurmonumenten, zoals deze in de vigerende natuurbeschermingswetgeving worden vermeld. Het belang van deze historische natuurgebieden, veelal parels uit een ver verleden, kan nauwelijks worden overschat. Juist de historische natuurgebieden herbergen in het algemeen bijzonder grote natuurwaarden, niet enkel in de huidige zichtbare soortensamenstelling maar ook in de zaadbank en/ of als potentie in verband met de historische landschapsecologische setting. Immers, in het verleden zijn hier hoge natuurwaarden aanwezig geweest welke rechtvaardigden dan dit gebied op de lijst met Beschermden Natuurmonumenten (of Staatsnatuurmonumenten, in het geval van Rijkseigendom) werden geplaatst. Ook de kennis over het gevoerde beheer, vaak al decennia geleden gestart en nog immer in praktijk, is van onschatbare waarde (ook voor wetenschappelijke doeleinden). Natuurlijk is een actualisatie van de huidige natuurwaarden in dergelijke gebieden nodig, om te voorkomen dat zeer oude, in de huidige tijd niet realistische doelen moeten worden nagestreefd. Maar nadat deze actualisatie heeft plaatsgevonden kunnen deze gebieden worden opgenomen in de Wet natuur waardoor deze een betere bescherming genieten, waardoor zij een belangrijke rol kunnen spelen bij het instandhouden van de noodzakelijke biodiversiteit in Nederland en een aanvulling vormen op het bestaande netwerk van Natura 2000-gebieden en overige natuurgebieden, veelal gelegen binnen de (hopelijk te behouden) Ecologische Hoofdstructuur. Uiteindelijk kan er op deze wijze in Nederland een robuust landschapsecologisch systeem worden ontwikkeld waarbij niet enkel aan internationale verplichtingen wordt voldaan, maar waar ook toekomstige generaties nog lang plezier van kunnen hebben. Natuur voor nu en voor in de toekomst!